

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 27

Fylke: Nordl.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Vega

Emne: Fisk i kosthaldet

Bygdelag: Vika

Oppskr. av: N. Alexandersen

Gard: Bergarden

(adresse): Vikasoin

G.nr. 16 Br.nr. 4

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

A

SVAR

- 1 Ja.
- 2 Bygdehandelen gjikk for seg på Tiltrens-
marknaden. Fannast var både mannen og
kone midt under handelen. Det var så gosse,
frå 2 til 8 mil.
- 3 Spekesei (småsei) og spekesild, stui,
levur i visse høve.
- 4 "Geijdd" (torsk), hysu, sei, brasma longa, ur
"og sild, mest vanlig er "geijdd" og sild
- 5 Ja, dei som ikkje sjølve driv fisker, slest
torsk og hysu.
- 6 Det er fannast fisk, eller sild til middagane
- 7 Kan hende sild er mindre brukt no enn
før. Torsk er vorte flinkare til å bruka
laga bytt på maten.
- 8 Ja.
- 9 Stui.
- 10 Dei åt ikkje: stiek (breiflabb), steinbit, makul
"fossbombe", sandskoll (eit slag flensur), Alfisk
kalla dei millom anna: håbrun, brægda, hækjvring,
springar, stui.
- B11 Sjåure og røgt
- 12 Ja, levur om hausten. Røgt fanga dei og
om sumaren og hadde til agt når dei

1
2
fiske nr. 7 ar og "snikt" som dei
kalla det.

M₁₃^a Ja. Salta fiske. Bobrafiske bruke
ein helst om varam. Det var helst skrei (skribt)
ein bruke til det. Det var fiske som var
bottinat halvterr.

b, Røykte laks, auru og teinarild. Ja.

c La han ned i salt, ikkje anna. Dei andre
måten som er nemnd er ukjent.

Flaksild kunne ein bruke på lange teinar
(lange grønne bestavar) ~~til~~ etter at ho
hadde lege i saltlake ein dags tid i fyre
vigen. Dette kalla ein teinarild og stekte henne
helst på gløi i gruva. Kén bruke helst
stor feitsild som ein fiske om haustane
til dette. For bruke ein rekling av kviste,
drenn ikkje no lengre. Den vart hengt opp
i skrimlor - fiske, ikkje salta først. Speke-
sei er det slutt med i kosthaldet no.

For salta dei auru dei fanga om hausta-
ne, men no er det slutt med det.

17. Best koka fiske. Kén og annan gonger
levu vort han stekt.

18. Fiskefiske kokast helst i saup. De vort
han traust og fin som ost. Etter han vort
fjød opp på fat, hadde ein lake over han
så han vort passeleg salt.

19. Sild stekte kén på panna og i litt
smør. Var det feitsild ein fiske om
haustane, skulle ho hald seg fitt gjøt
sa dei. - Børn teinarild vart stekt
på gløi

20. Luta han sjelv. Ikkje brukelig å
kjøpa ferdig teurfiske

21. Koka han og i saup fiske.

22. Ja. Heiðu þessu ferskrubba, eða ferskferskrubba. Tart-koka av "söl" ein hadde koka ferskfisken i. Kyddi ein þuka av karvi og lauk. Þonen mid "söl" (fiskkraften) hadde ein saup og gýrnýð. Nei. Ferskfisksuppu vart og þuka til smábörn i fatigi heimardir di iðgi hadde mjólk - ein gæmal rett.
23. Ja.
24. Fersk koka, stíkt eða som speksild. Þessi og þakast eða at den var saltmellom anna som flaksild. Sild kunne ein ha to gægar om dagen jö. Ja, istadenfor þrot.
25. Sildgýra vart laga þessu av speksild, Þoka potelsuppe og fléttu speksild og skar þessa bitar og hadde i sauppa. Suppu vart kalla "sildgýrasubba". Þu var gýra i subba, helst bygg-gýra.
26. Ja. Fiskpudding vart alltið laga av lypu. Þessu skinnu av ho og skrapa fisken frá keini. Þá þokka di þan mid þaklubba i eit þog, blanda mjólk i eða kvart. Þu gæt tidi mid ein fisken þá þjótþessu jö þu tek til að þanka þan. - Þetta er ein noksá gæmal rett. Þýpur iðgi ferðilaga fiskbollar. eða det er ráðlaust að þá tek i fisk som ein þan þanka sjálv.
27. Þessu i di hövi som er nemnd ovanfyss.
28. Þu levara laga ein iðgi nokro rettar, men av leverfeida laga di mjólk. Þu blóttu þróðu (flatbröð) i eit fat mid varm ferskfisksubba. Þá át ein av "subba" þá gótt ein þessu. Þá tok ein til að

rör med ei skei. Da' fløytt ein feitt
 av leurkormann og hadde oppi. Gr
 rörde ein att til feittet var opprengen
 i "melja". Da' hadde ein sirup oppi, og
 sa' skava ein ost av myr-smörst oppi,
 sa' det vart ein både rygly og söt smak.
 Denne "melja" åt ein etter at ein hadde et
 seg mett av ferskfisk. Flein åt av same
 fatet. - Slike ^{melja} brukas enn, og er vanleg.

29

skii.

30

Beru under di to siste heiraskrigane.

31

skii.

32

Roga åt ein fersk sanna med den koka
 ferskfisken. Vadre dagen kunne ein sa'
 skjira den koka, ^{som var att,} i skivor og
 steika henne. Djalke av forsk (Liselja) som
 di kalla det, vart koka til "pö" (drick)
 at bytne.

33.

Rogakaka brukast enn. Steikst på
 flatbrödjarnut som rist her. Roga var
 sannerst av
 nå roga, grunn sund med ei læklebbe i
 eit brog og sa' mylk og myl i. Ein ausu
 av röra på jarnut små klattar som steikas
 på käl sedst.

34.

Rav' åt ein helst i spise. Den var gam
 nast feit sa' ein laga sig "bedde" av
 flatbröð av hon. Det vart set på bordet
 ein fukt rav på eit fat. Da' skar ein
 denne skivor rav raven, slike rat det vart
 eit par beinstrålar av uggan med kvart
 stykke.

35.

Ja. Ken kallar det "longröggskeu". Slike long-
 röggskivar kokst sanna med ferskfisken når
 ein kokar longa.

- 1) Rogakake
- 2. brödjarnut

V

36 Själve beulen på fisker var no den som
og ein helst rekna som fisk. Hovud av
toste er ofte brøka som ferskfisk. Då
"klyv" ein dei som ein seier. Keen skjivur
best skallen mid tolv.

So ister på eid laga ein isherbudda.
Smurde ister som ein hadde skrapa av
farnam på flatbrød.

"Balmagen" er enno rekna for noko
av det beste på fisker. Han ligg langs
ryggbeinet på undersida. Själve magen
vert ikkje eten. Lurilmagen som vert
utspila og tørka og bløytt i tran, vert
nyttå i små rotbever som glas. Den siste
og dugra mid slikt glas, såg kj i 1901.

37 etii.

38 etii.

